

D'Tirano

CUN CUN TEE

*Graham Greene emlékének**„Kezdetben volt Can Can.”
(Állítólag: Maury)**„Bárhol tart veled a vesztés, bárhol
tartasz is vele magad, kérdezd meg
rendszeresen – és összevissza –
napra nap: Mit tehettek kockára még?”
(Henri Michaux)*

Rám fért egy kis Enghien. Egy kis rue Amélie. Itt járt Maury. Itt lakott Morny – amolyan „Akasztott ember háza” volt a jó erős terméskő épület –, itt élt, mikor Charlene volt a felesége (Topo féltestvére; az a nő, aki tizenhat évesen először csábította el Topót; fura, hogy ez egy kastélyban – így mondanám: egy *kúriaépületben* – esett, Dániában; Topo, aki szeretett viccelődni az anyanyelvén, így mondta: „Kúria... és Charlene volt benne a fúria”). Egy nap itt jött (ment) haza Morny, nagyot nyert egy Can Can nevű lovon, és tánclépésekben tette meg az utolsó száz métert... akár Can Can, ahogy ő látta, és ott találta a jó erős terméskő épületben, az emeleti hálószobában, ráadásul az ő hálószobájában, ahogy Maury és Charlene, aki akkor a felesége volt még, jó erősen kúrnak. Az ő ágyán. Nagy, négyzetforma ágy volt, igazi luxusbordély-ottomán, Charlene így nevezte. Akkor volt az, hogy párbajoztak a „fivérek”. Elraboltak egy buszt. Ez volt az a híres buszrablás.

(Később ott álldogáltunk a Benjy Boum rézkorlátjánál, támasztottuk a pultot hármasban: Cilly, Topo meg én, és fogadtunk. Melyik karját teszi fel Cilly a korlátra. A sörözőbe besütött a nap, csillogott a rézmatérián – és Cilly karján. Be voltunk rúgva. Fej vagy írás, pénz dugtunk a hátunk mögött Topóval, és aszerint, hogy mi jött, csókolhattam meg én Cilly karját, csókolhatta meg Topo Cilly karját, de ez attól is függött, hogy Cilly melyik karját tette fel a korlátra, és összesen hétszer csókolhattuk meg másfél óra alatt; Guibert halálát egyikünk se hozta szóba.

Még csak annyit: „később aztán”, persze, mégis. A mellékutcában egy házat bontottak épp. Szürkésfehér por szállt, szürkésárgás tapéták váltak le, falak omlottak, a magas toronygép, mint Baudelaire versében a vérpapodot ácsoló hóhér, döngette a... de összekeverem. Összekevertük. Részegek voltunk.)

– Ez valaha luxusbordély volt – mondta valaki hirtelen. De mit kavarom a dolgot. Gigi Harrison, Topo egykori fölfedezettje – és mindenki szerelme – a semmiből topant be. Ott álltunk négyen, és abba hagytuk a játékot Cilly karjával.

De ez később volt, most ott mentem az elhagyatott rue Amélie-n, Enghienben. Nézem a kiszögellő verandát. Morny egykori háza. Ültek itt, kártyáztattak, pénzezték – négyesben, hetesben, mit tudom. Gigi Harrison talán kiment konyakért, a konyha a lópályára nézett. Ügetőnap volt, mondjuk. A pálya kétsávos volt. Kétsávos az enghieni pálya. Akadály- és ügetősáv. Az ügetőkanyar kicsit emelkedik a pályaközép kis tribünje mögött, az eredményhirdető táblán túl. Gigi kiment konyakért, nézte, ahogy a me-

zöny feljön ebbe a kanyarba, a háttérben a randa lakótelep... a mezőny eltűnik a pályaközép kis tribünjén túl. „4-es, Cum Laude... 8-as, Titina... 9-es, Urgundu Landi galopp...” Nemzetközi verseny volt. A franciák évjáratról évjáratra azonos betűvel elnevezett lovaikkal az U-nál tartottak, Cum Laude Dániából jött. Ez Topónak talán mondott valamit, Gigi Harrisonnak semmit. Hirtelen megjelent mögötte valaki.

Gigi Harrison mögött.

– Hé...

Elképzeltém a jelenetet.

Nem tudtam elképzelni.

Anyámat láttam egyszer... majdnem... Hagyjuk. Verebeket szoktam látni újabban így. Kefélnek a járdán. Kopoláció, így mondják?

Gigi felmegy Topóval (Mauryval, Rattin úrral), de semmiképp se Mornyval, Julien Renallal, felmegy az emeletre.

Itt, a rue Amélie-n nem volt luxusbordély a Morny háza. Terméskő épület, barna, sűrű vadszőlő piroslott, nagy levelek; a platánok elhullatták már a fölösleget. Később, mondom, ragyogó novemberi délután, ott álltunk négyen a Benjy Boum korlátjánál, aztán úgy döntöttünk, kimegyünk nézni a bontást.

– De nagyokat keféltem például... ott ni... abban a szobában. Vagy nem is, egy emelettel lejjebb.

Ez Gigi Harrison volt, persze.

Akkoriban Jacques Guibert-rel élt, úgy különben. Vagy nem tudom, hogy.

Még ennél is később, hogy a hölgyeket magukra hagytuk, sétálgattunk Topóval a folyó partján, némán, átmentünk a Művészetek Hídján, Topo megállt, köpött egyet. Ügyetlen köpő volt Topo, a nyál java végigcsorgott halszálkás zakóján.

Topo szeretett halszálkás öltönyökben járni. Képzletben láttam őt, ahogy beszél a bontott ház kapuján. Milyen lehetett? Besétált-e? Vagy egyebütt. Hol szedte össze Gigi Harrison?

De erre így nem is volt szükség. Összeismerkedhettek bárhol, bármikor. Jacques Guibert, Maury féltestvére... És Charlene, Topo féltestvére. Ezek így jöttek össze?

– Milyen volt? – kérdeztem. – Akkor.

– Mint most – felelte Topo. – Nyertél tegnapelőtt?

Enghienben, úgy értette.

– Nem volt nagy a munkakedvem – feleltem szórakozottan. – Három Workaholic ivadék futott... ha pausáléba játszom mindhármat... persze a két favorit galoppozott, a harmadik Workaholic ivadék nyert. Nagyot fizetett.

Hagyjuk.

Ráadásul Topo így folytatta: – Ivadék!

Ez ugyanolyan volt nekik, a nevetséges szóhasználatom, amelyen a bécsi barátom cigarettázása. Elképzeltém, ahogy Catherine elmegy egy ilyen luxusbordélyba.

Egyáltalán, mi „az”. Luxus, nem luxus. Na ja, luxus, persze.

– Keféltél már luxusbokorban? – kérdeztem, csak hogy Topo olyan fene nagy fölényben ne érezze magát.

– Ha, ha, ha.

A Diáknegyed felé vettük utunkat. A rue Bonaparte-on kívül a többi utcátáblát nem néztem meg.

Kerekas korcsolyákon, élesen, fiúk és lányok húztak el mellettünk.

– Nézd azt – mondta Topo. – És Gigi Harrison az ő *madame*-ja.

- Lebontották – feleltem.
- Tudhat – mondta Topo. – Persze hülyeség.
- Aha. Egyáltalán, mit jelent az is, nem? Mindenki tud.
- Támasztottuk a fakóbb rezet, foltos volt, és Cilly karja is hiányzott róla.
- Elválnak utaitok?
- Ezt Cillyre értettem. Topóra és Cillyre.
- Igen, útjaink elválnak, ha, ha.
- Jobb lesz?
- Majd találkozunk megint.

Ezek itt mind elválnak, és összetalálkoznak, gondoltam. Okosabb nem jutott az eszembe. Milyen lehetett Charlene-nel? Ez szinte perverz gondolat volt, úgy most, nekem. Gondolni se bírtam volna rá. Persze, milyen. Semmilyen. Olyan. Másmilyen. Maury és Morny elrabolt egy kis távolsági buszt, talán fegyverrel támadtak a gépkocsivezetőre, kiparancsolták az utasokat, akiknek össze kellett kötözniük egymást, akkor Maury és Morny nekilódult. A busszal.

A járművet kőszikla zúzta szét. Kiegészíték meg. Nem volt magyarázat a tettre. Máig se, gondolom.

Maury utána tizenkét évig élt Charlene-nel. Morny ennyiben eltűnt a színről.

Ezeket mesélte Topo, még délelőtt, mikor ugyanitt jártunk kettesben. Visszatértünk el nem követett bűneink színhelyére.

- Hát Guibert – mondtam.
- Pszt – mondta Topo.
- Mauryék hol lehetnek? – kérdeztem.

Ez volt a mély, pontosan a mélyek mélye.

A mélypont. Eltoltam magamtól a sört. Valaki rám vigyorgott. – Hm? – kérdezte. Bólintottam, igma meg.

Szalmakalap volt rajtam, szétült szalmakalap. Nem szeretem a kalapot, mégis, van, ahová kalap kell. Akkor ráülök a vonaton. A buszon. Néha ott is felejttem.

- Tényleg, Andi – mondta Topo –, nem félsz, hogy egyszer úgy maradsz?
- Néha úgy *maradnék* – feleltem.
- Költözz ki Enghienbe.
- Hülye. – Nevettem.

Ez lett volna csakugyan a mélypont. Bár aligha gyanúsították Mauryt és Morny Guibert „öngyilkosságával”.

Szépen van kifejezve. Mondtam Topónak.

- Remek. Jacques Guibert öngyilkosságával a hírhedt testvérpárt gyanúsítják.
- Nem is lehettek Londonban.
- Lenni lehettek – mondta Topo.

És igaza volt. Mondtam: – Aha.

– Csak mondom. *Itt* nem lehetnének.

Zártak a boltok. Szállt a felvizeződő halszag, ahogy söpörtek a járdaszegélyeknél, lassan előtűntek a leeresztett vasredőnyök hosszú lapbordáin a graffitik.

- Együnk valamit.
- Kanapéhátsót kérek Gigi-farral, erős mustárral. Virslit hoztam.
- Hahaha.

Topo ritkán nevetett ilyen összefüggően.

A pincér meggyújtotta a gyertyát. Lopiccolo-elv. Felejteni, melyik utca, műintézet. Terasz. Lombok arrébb. Templomkert, ódon kövek. Ráksalátát kértem.

Elvigyorodtam. Bécsi barátom elhányná magát a ráksalátának csak a láttán is.

A lombok közt madarak alusznak. Nem zavarja őket a lámpafény. Engem zavart. Behúzódtam a léckerítés mellé, az árnyékos sarokba. Topo tésztás arcán villogott a fény-árny.

– Cilly szép volt, igaz?

– Ezt hogy érted? – kérdezett vissza.

Tudnak. És nem tudnak semmit. „Vip, Tilly” vagy „Vip, Cilly”. Szerettem így köszönni neki. Hogyan mondhattam volna: nekem a bécsi Catherine jut eszembe Cilly-ről. De közben mégis kimondhattam (Lopiccolo-elv?), mert Topo azt felelte (és potyogott a ráksaláta a halszálkás nadrágjára közben): – Neked mindenkiről mindenki az eszedbe jut.

– Na, azért nem. Vegyünk például téged.

– Te engem ne – mondta Topo. – Gigit kell kalauzolni – tette hozzá. Ez nem lepett meg.

– Nem tudnak – mondtam épp ezért –, nem tudnak mindent, és nem is tudhatnak.

– Például?

– Gigi kanadai francia, igaz?

– Kanadai angol.

– Azért mentek át? – kérdeztem. Válasz nem jött. Hülye volt megint a kérdés.

– Nagy fiú lettél, Dan, nem szorulsz támogatásra. Julien majd keres.

– Renal?

– Aha. Ne ijedezz. Megtalálták, aki fölment előtte a Kaufschad emeletére. Persze semmi bizonyíték, hogy az lökte volna ki Kaufschadot.

– Még kihallgathatatlan?

– Még soká az lesz.

Kaufschadról beszéltünk.

– Nem tudja, például – folytattam bölcselkedve, és az árnyékból a gyertyafénybe perditettem a poharamat, a vörös lötyt megcsillant, fehérlett kicsit valami habja; fiola a fogak közt? –, Gigi Harrison nem is tudhatja, mert nem értheti a viccemet.

– Vannak neked vicceid?

Ezt tizennégy éves koromban kérdezte tőlem egy kislány. Akivel a bécsi író barátom járt akkoriban.

„El tudsz te szórakoztatni egyáltalán valakit?”

Féltem, nem. Főleg úgy nem, hogy a jelenlétemben bárki is beszélni kezdjen magáról. Mesélni. De hát: gyakorolják a Lopiccolo-elvet.

– Rose már kint van?

– Kanadában, úgy érted?

– Hát ott.

– A faterjánál van, L. A.-ben.

– Biztos, ami biztos.

– Mi lenne biztos? Mondd el inkább a viccedet. Mit nem értheti Gigi.

Így mondta. „Mit nem értheti Gigi.” Még jobb lett volna: „Mit nemi...” Mit nemi.

Gigi nem volt olyan irtózatosan „nőies”, mint Charlene. Ezt Topótól hallhattam. Gigi azonban...

Kivágtam: – Gigi, ha te agg leszel, akkor is A-g-i-g-i leszel.

– Szép-karcsú-fekete-bubifrizurás hölgydzsigoló.

Mondta Topo, és végre vihogott. Fura volt a tésztaképe a gyertyalángban. A hal-szálkák felett.

Charlene arca nem ment szét így. Talán mert a mama más volt. Charlene úgynevezett „magas pofacsontú” nő volt, gesztenyeszőke.

Platánbarnás-zöld.

Ránk fért az alvás. Szedelőzködtünk.

– Gigi ezt a viccet azért nem értheti, mert nem tud magyarul.

– Nem ért a nyelvünkön – tódítottam. – Hoztál virslit? Fizess, aztán a sarkon megeheted.

– Én addig visítok.

– Te virslitasz, én visítok.

Itt tartottunk.

Nem emlegettük Hampsteadet. A vasúti hidat, melyről Jacques Guibert a vonat elé zuhant. Hogy a rohadásba' nem láthatta a mozdonyvezetőt. Vagy ki.

De hát ezeket a kérdéseket feltették ott az erre hivatott személyek, és nyilván megnyugtató választ kaptak.

– Magánügy. Guibert súlyos lelki beteg volt.

– Rákja volt. Leukémia. Azért volt mindig olyan sápadt.

– Ez csak vele jár. És értetődik.

A tetőkön az utolsó fények sárgállottak. Elköszöntünk. A kis templom kőkerítése mellett még elcigarettáztam. Aztán egyéb eznap nem történt.

Cigarettáztam a kőkerítés mellett, arra gondoltam: Most jó. Most nem történik semmi.

A madarak hallgattak. A lomb között. Kutya ugatott vadul. Vágtatott felém. Repültek a kései virágszirmok, ahogy elsöpörte a fejeket.

De hát ez két napja volt Enghienben. Nem itt. Mornyk háza mellett.

Persze hogy Maurynek és Mornynak Párizsban semmi keresnivalója.

Ez is magánügy.

Már ha az magánügy volt. Mikor a két zsebes kezét szétlépték. Maury szétlépte a hátsónak a kezét, annak, aki rázuhant. A másikat Morny megkéseelte, és szétlépte.

Maury cipője viszonylag tiszta maradt. Megtisztálkodtak az emeleti vécében, Longchamp tribünje ilyenkor, főfutam (országos ötösfogadás) közben halotti csendes. De akit Morny megkéseelt, meg is halt. A fivéreknek nem lett volna tanácsos. Ha magánügy volt.

Ezt nem lehetett tudni. Mit szólhatott akkor az Aristocrat.

Nem lehetett tudni. Szólt-e bármit.

A lókamionos dolog után az Aristocrat, mint Topótól hallottam, szépen javul.

Gondolom, ezzel arra célzott, hamarosan találkozhatom vele.

Bár én már-már azt hittem: például Brúnó az. Az Anarchist Aristocrat. És rég találkoztunk.

De nekem mindenkiről mindenki az eszembe jut, szavalok csak a Lopiccó-elvről.

Fél napba – egy éjszakába és egy délelőttbe – telt, hogy rájöjjek, mit is gondoltam még. Erről, hogy „nem tudják”.

Charlene volt az. Mit foglalkoztat annyira?

Charlene, erre másnap ebéd közben jöttem rá, nem tudja, hogy őt...

De ez messzebről kezdődött.

Mondtam is Cillynek. (Topo elutazott a hajnali gépek valamelyikével a CDG-ról, nem tudtam, hova. Nem is kérdeztem.)

– Tudja Charlene, hogy hívják? A háta mögött?

Cilly ráért, Gigi Harrisonra várt. Hát mégse kell Gigi Harrisont Topónak kísérgetnie? Ez így ment.

Változtak a dolgok az utolsó pillanatban. Elváltunk a Diáknegyedben, a kis templomnál, Topo meg én, és Topo akkor még üzenetet kapott. Vagy nem is. Én adtam át neki egy lóújságot, amit kért. Egy heti szaklapot. Abban lehetett. Az üzenet.

Valahogy abban.

Néztem Cilly fülét. Egy elszabadult hajtincs folyton ráhullt. Hajnalban megnyíratkoztam. Szőke, randa-szőke üstököm kurtára nyírtam. A homlokom valamivel magasabbnak látszott, de az orrom még nagyobbnak.

– Elnyírtad magad – nevetett Cilly. És az *én* fülem mögé mutogatott. Így nézd valakinek a fülét.

– Nálad? – kérdeztem.

– Nálam te sose.

Ez most mit jelent? Mintha nem szórakoztunk volna primán. Ezért mondtam a dolgot. Charlene-nel.

Hátha.

Mit „hátha”? Mit akartam? Hova viszi Cillyt Gigi Harrison? Legalább húsz évvel idősebb. Már mint Gigi. Csak ő hatvanévesen is huszonhatnak fog látszani. Vagy mit tudom én. A bőre se öregedett. Nem nagyon. Öregedett. De csak az arca. Másutt nem. Mutatta egyszer. Így. Mutatta.

És ennyi volt.

Nem mondtam, mire gondolok. – Mit csinálhatnánk. Mert nem gondoltam arra. „Hm?” Ezt kérdezte Gigi. „Morny ma is megveszne értem. Persze amolyan szeszély.”

Hallottam ezt Gigiről. Ezt mondta nekik mindig: „Ez amolyan szeszély.” Egy hatalmas kefézés után is. Mit akart volna?

Gigi volt a legnagyobb csavargó, akit valaha is láttam. Jól lehetett vele csavarogni. De más csavarra csavargott, az esze más srófra járt, iszonyú okos volt, és játszotta a bolond lányt. Arisztokratikus és közönséges bolondot játszott. „Hát ahogy gondolkodjátok.”

– Na, nem tudja a Charlene, hogy így hívják.

– Hogy hívják? Kik?

– Volt ez a Can Can, a ló. Meg van az, hogy Tee Tee Too. Ilyenek.

– Hagyd a lovaiddat, jó?

– Szóval, hogy egyszer nagy vita volt. A Can Can mintájára Cun T.-nek akartak elnevezni egy lovat. Félutas megegyezés: lett Cun Cun Tee. Így se rossz.

– Mi ebben a jó?

– Én inkább tudom – mondtam. Vigyorogni próbáltam. Ez lett a viccemből.

– És mit nem tud Charlene? Az ötödik ikszben?

– Te csak ne ikszelj. – Elharaptam a szót. Ha Cillynek bármi hibája volt (is), az ikszes lába. Enyhén. Nem tudtam, a hibátlanság kategóriáját kimeríti-e nálam. Ki kellett volna próbálni. – Azt nem tudja, hogy Cun Teenek hívják.

- Kik? És mi ebben a vicc?
- Mauryék. Még Julien Renal is elmosolyodik néha. Amikor hallja.
- Az pedig nagy szó – fintorgott Cilly. – Nem tudnál normálisabb dolgokról beszélni? Szerinted miért lett öngyilkos Guibert? És így? És hogyan? Miért lesz valaki *az*?
- Látod, most te beszélsz ugyanúgy, ahogy én, és ahogy nem bírod.
- Én téged nem bírlak – mondta Cilly. De akkor megérkezett Gigi Harrison, s a hölgyek elvonultak a klozetre. Rám is fért. Fizettem, mentem.

Charlene délután ötre kérte a találkozót.

Ismerem-e az „Enchanté”-t.

El vagyok bűvölve, mondtam. A rue Paradis-n volt bérelt lakásom (Lopiccolo-elv), oda telefonált. Nem sokat kertelt, a tárgyra tért, nekem itt annyi volt újdonság, hogy ezek szerint tudja a „csúfnevét”.

Cun Cun Tee. Mi ez, ha nem célzás. *Enchanté*, Cun Cun Tee.

Sejtettem, tesz rá.

Öt óra nekem Auteuil miatt is jó volt. A pályától a kis tó, a Lac Supérieur mellett átsétálni, át tudniillik a Lac Inférieurhez, semmiség. És megnézhetek addig legalább három futamot.

Ha nem négyet.

Ez így is lett. Gyönyörű időm volt hozzá. A Supérieurön siklottak a modellvitorlások, zürrögtek a kézi irányítású kishajók. Gondolom, biciklisták rótták amatőr köreit a longchamp-i pálya mentén, ilyenkor ott az idénynek régen vége, az övék a terep.

A versenynap egész tetszetősnek látszott ilyen nevekkal: Tinopasa, Pampa Pearl, Pedisten... ismertem őket. Nem érdekelték.

Tolerante.

Pierre d'Anzy.

Elie des Mottes. Ó, a kedves Elie des Mottes. Most ha valakinek ezt mondom, „a kedves Elie...”, nem tudja, miért mondom. Nem? És mit magyarázzam. Nyerőm volt.

Azt se tudom, miért vannak az embernek ismerősei, amatőr kapcsolatok. Vannak. Az ilyenek köszönnek oda aztán a legrosszabb pillanatokban.

Épp azon voltam, hogy elképzeljem, mit mondok majd Charlene-nek úgy életemben először akármit. Érdekl-e, hogy Gigi Harrisonról így gondolkodom: „Egy üdvös kurva.” Ezt le tudtam fordítani franciára nagyjából úgy, hogy vicc legyen, mint anyanyelvemen. Dánra ugyanez nem ment volna.

Csak példának mondom ezeket.

Erre valaki rám köszön: – Jó vagy, csak mit csinálsz majmot magadból a kalappal?

Erre, mert franciául kérdi, nem mondhatom: „Te faszkalap.”

Közben beindulok. Ezeket gondolom: „Rövid, hosszú, vékony, vaskos, száraz, lucskos, mi az?” – Válasz: „Te fasz.” Hahaha, szóval, hogy te vagy az.

Feltettem inkább a fülemre a két fekete bársonyt. A Stranglers 1977–82 volt velem, vagy mi. Ha valaki tudja. *Peaches*, *Hanging Around*, *Bear Cage*, *Nice 'n' Sleazy*. Meg a végén *La Folie*. Franciául. Eleve az „Enchanté” törvényes neve ilyesmi. Mi ez, ha nem üzenet?

Ki üzen, mit akar, tehetek egyáltalán valamit?

Gigi Harrisonról csak áradozásokat hallottam eddig. Most láttam a hölgyet. Persze imádják. Meg nyilván unják. Hét unó, tíz újabb imádó. El lehet létezni így.

Az a fajta nő, aki ilyeneket mond aztán: „Verj be már valami mást is, ne csak mindig az orrod az ajtófélfába.” Megszoktam az ilyeneket. Akinek nagy orra van, megszokja.

A napokban tényleg az átlagosnál többet vertem be az orrom mindenbe. Nyilván Guibert halála miatt van. Ki csodálná?

Miért is lennék olyan elkapatott, hogy egy ilyen találkozásnak ne örülnék. Topo híres nővérével. Életemben először.

Mi a fenét kéne rakni: Le Major, Mister Rederie, Little Point, Perrichois. Az első és emez utolsó a favorit, de ezek nem meggyőző ügyek. Prix des Provinces. Vidék, provinc. El kéne menni. Jobb vidékre.

Álmodott a nyomor.

A *The Stranglers* úgy lenyűgözött (*No more heroes any more, no more heroes, no shakespeareoes...* stb. Nem jó?!), hogy csak ücsörögtem az oldalsó sörözőben, fent az első emeleten, és még a pályatévén sem követtem, monitorról se, mik történnék. Hallottam az ordításokat, ahogy a mezőny, az élmezőny a célegyenesben jött, jött, jött, mit tudom én, ki. Charlene nem lesz az a nő, aki sértegetni jön.

Ez az egy megnyugtató volt.

Naiv elgondolás, szögeztem le a következő sör után. Nem lehet másképp, határoztam a harmadik mellett.

La Folie.

Ez volt az utolsó nóta, megfordítottam a kazettát. Hideg napfény ragyogott kint. Szép lesz, átsétálni, a másik tóhoz, ahol még jár talán a kishajó. Nem túl feltűnő hely? Az hiányzott volna, hogy Charlene a szigetcskére kérje a találkozót. Ahol a hajó kiköt. Abszolút feltűnés nélkül.

Az egyik oszlopnál, támasztotta, megpillantottam újságolvasó haveromat. Mikor is szentelt nekem utoljára ennyi figyelmet? Még jó, hogy százkilós bronz úr, Morny alakmása, ahogy neveztem, nem tűnik fel.

Reméljük, ő Hampstead tartozéka. Vagy Brazíliaé, bánom én. Ne, még egyszer aztán, ő, tényleg ne.

Kezdtém unni a *Stranglers* buliját.

Elkattintottam a walkie-t. Akkor csönd tud támadni ilyenkor. Még az lenne jó, ha valaki bele is beszélne. Hallottam, persze, zsongott körülöttem a tér. Jöttek vissza a futam végétől, hozta őket a mozgólépcső. Jég koccant, tényleg, jéggel is kérhetném a sört.

Ha meg vagy fázva, nem annyi már, ha rá is fázol. Mondd már.

Elvből nem hordtam mobilt.

Ezt azért már én határoztam meg. Ezt az egyet.

Most például hiányzott. Legalább Pikett felhívhatna. Pikett persze „részben az anyja volt”. Nekem meg egyszer már volt anyám. Nem kértem senki anyjából.

Hallom, Brúnónak Gigi Harrison az anyja. Nem is gondoltam, hogy Gigi már anynyi, Brúnó meg még csak anyyi. Brúnó abból az ötvenből, aminek látszik, a felét letagadhatja, semmi kétség, de hogy már huszonöt, így is, nem hittem.

Ha, ha, ha.

Át kellett baktatnom a másik tóhoz. Enchanté, madame.

Milyen lesz Charlene. Még fényképről se láttam. Tetszettem magamnak a szétseggelt kalapomban. Még rá kéne gecizni kicsit, akkor talán én se tenném föl.

Föltevés. Minden beállítottság kérdése. Vigyáztam azért, olyan nagyon ne legyen beállítva. De a mai nap úgyse volt szó már semmiről. Vagy nem is tudtam, lesz-e szó.

Helyemben (majdnem) mindenki más olyanokon töprengett volna, hogy „és ha Charlene az Aristocrat...?” – kiderül, dadog-e, látszania kéne a lókamionos dolog nyomainak. Nem fog látszani, nem ő az. Vicc.

Emlékszem, mikor lőni tanultam, magamon gyakoroltam. Saját körvonalaim (nézetek kérdése) festettem a falra. Ördögöt a falra?

Az orromat főleg szívesen lőttem át tiszteletlen távból.

Holnap pia semmiképp nem lesz. Mit rendeljek Charlene-nek? Sznob is vagyok, azért ez nem semmiske, hogy a Nagy Charlene-nel, Topo Fehér Nővérével, aki Morny neje volt már, Maury élettársa (neje?), Jacques Guibert szerelme, Julien Renal (a világhíres író!) barátja, barátnéja (úgy hallottam, tisztára elvi alapon; ezt én meg tudtam érteni, lásd: muter-kérdés).

Charlene már várt. Phh, ilyennek képzeltem, aha, rám nem hozta azt a nagy ragyogást, holott cseppet sem volt öreg. Vagy én voltam az, aki most már nem vehettem áron felül semmit. Bocsánat, értékén felül. Halálosan komolyan veszem, amit úgy akarnak tőlem, hogy én is akarom.

Berkeley Square, magad voltál a kinszenvedés. Lopiccolo-elv: magad előtt is játszd a hülyét. Dani Rot-elv: a hülyét veszélytelenül játszhatod, nagyokos. A nagyokost ne játszd, te hülye.

Charlene-nel franciául fogunk beszélgetni. Éreztem, ezt a nőt én örök életemben csak magázni tudom majd. Reméltem, az örök élet nem túl hamar kezdődik nekem. Nem holnap, például.

Mennyi kérdés lesz, amit nem teszünk föl egymásnak. Tollat, ceruzát nem is hordok – csak írásban semmit! Mégis, úgy éreztem, ahogy papírfoszlányokat, újságdarabokat láttam szétszórva bokrok tövén, itt ritkaság e tarkállat, íme, ennyi. Kitorölték a seggük a papirosokkal. Mennyi kérdés lenne.

Guibert öngyilkossága. Miért így. Ha egyáltalán! Mindenkit felkavart, több, megrendített a dolog. Nem mertem elképzelni a húsdarabokat. A csontok metszészonalait. Azt, ami Guibert-ből lett. És közben, előtte: kötél? Golyó? Ledobták a hidról (volt egy ilyen regény, apróra vágva dobálták tehervonatokba a hullát), ott lógott, elvágták a kötelét? Lehetetlen. Teljes magányom, irtam fel képzeletbeli cetlimre. E dologban. Ott kellett téblábolnom, közben.

Azt azért nem kérdeztem, miért.

Bécsi barátom írta: „Valamit tisztázni: a legpiszkabb ügy.” Catherine-re hasonlít-e vajon egy kicsit is csak... Charlene?

Nálam jó tíz évvel idősebb. És nem a Gigi Harrison-féle időtlenség ő. Charlene, így éreztem, öregszik.

Volt kis időm még, elkanyarodtam, beültem (nehéz erre ilyet találni) egy sörözőbe. Ponyvás intézmény volt, alkalmi-versenynapi, nem szeretem az efféléket, mégis, kötelezőnek érződött. Időt beiktatni. Nyerni nem, persze. Éreztem kint a pályán, nyerni nem akarnék. Még egy kérdés volt, persze. Lesz-e anyagi kérdés? Mekkora? Mire lehet elég? Volt azért ez a kérdés. Lopiccolo-elv ide, oda.

(Fura volt, hogy Bruce Springsteen – nem épp a kedvencem, de elmegy – „Philadelphia” nótáját hallhattam a söröző sátrában. „Unrecognizable”, ha jól mondom, „for”, vagy „to myself”. Nem így voltam-e most?)

A metró megállójának lejárataánál mintha ott olvasgatta volna az újságját valaki.

A pultnál mintha a házmester sörözött volna!

A házmester a rue Viole 22-ből, ha szabad. A házmester?!

Van azért kockázat is, gondoltam. És ha velem kezdik?

Ezt a gondolatot azonnal visszatemettem magamba. Nem lehet elképzelésem. Aztán elindultam. Tudtam, késve érkezem, de nem baj.

Hogy akkor ez Charlene?

Mit is mondhatnék, hogyan mondhatnám másképp?

Ő volt ő.

Morny felesége... nem, Topo nővére... nem... Mondjam: semmi különös? Milyen alapon?

Egy pillanatra győzött a legenda. Egy másodpercre fontosak lettek. Megemeltém a kalapom.

Charlene tekintete: hogy a kalap túl jellegzetes. Kontrának is, talán.

Talán.

A magas pofacsontok. Állj, állj, állj.

Nem.

Ő nem lehet az.

Az volt.

Ch., pontosabban Mademoiselle Ch. D'Azaray. Amatőr akadálychampion. Ezt... én... elfelejtettem.

Az évről évre gyűjtött könnyvek. Évkönyvek. Az újságok. Ch., mint Charlene.

– M... mi... voaan...? – kérdezte hörgő hangon. Dadogva. Belerohantak egy lókamionba.

Kaufschad kizuhant az ablakon.

Így se találkoztam még senkivel. Első gondolatom ez volt – gondolatom ez maradt –, eladják nekem, Charlene D'Azaray az Anarchist Aristocrat.

Indult a szigetre a hajó.

A parton a virágágyak meglepően tarkáltak.

– Nem kell dánul beszélni, ugye? – kérdeztem. Ő igazi dán volt.

– Roa... rohadat... roha... rohadat alak – vigyorgott. De kívágta. – Maoa... radjunk a froa...

Nem bírta befejezni.

Láttam, ahogy az útpadkán hever. Kaufschad kiugrik, a lókamionos is, vagy Kaufschad előráncigálja. Charlene ájultan hever. Kaufschad agyonveri a kamionost. Előtte zsákot húz a fejére.

Maury szélélépte volna a kezét. Maury túl jellegzetes. Mit gondolhat erről Charlene.

Azzal akarnak átverni, hogy Charlene az Aristocrat! És ez már így marad. Nekem ő lesz az. Akkor nem mindegy?

Valami eldőlt. Eldöntötték.

De főleg más volt.

Nem lehetett sokat beszélgetni.

Tőmondatokká se zsugorodhatott, hogy:

mennyi emlék, Koppenhága, közös, mégis; Mauryék hol laktak, merre volt az intézet; összefoglalás, mi van „velük” (kikkel?); szerelmek (nincs szerelem! bejött, nekem jött be, kimenés Freudenauba – bécsi barátoméknál –, ennyi: egy képzelt élvezkedés, magammal, a nap ragyogása, tündökletben a bor színe, szar bor, és mégis, otthagyni mielőbb a történések úgynevezett színhelyét, magammal maradni... olyan csoda volt a kimenés, hogy csak egyre vágyhatsz: a hazamenésre; cseresznyét árulnak helyes osztrák kislányok a nyaralónegyedben... tovább! rágyújtasz... egy Gauloise-ra, mezítlábas... Canal St. Martin; Brúnó... és Rose);

Brúnó.

Itt megálltunk. Mintha a gondolataimat állította volna le. Egy feltételes megállóban.

Be vagyok rakva?

Beraktak? Mit ettem, mit ittam, kivel voltam, hol? Auteuil-alsó, most jön?

– Brúnó – mondta. Megismételte: – Broa... uoan.

Minden se ment.

Értettem, értettem.

– Guioa... guiberoat... Guibert – nyögte ki – foa... fio... fia.

Guibert fia? Brúnó Guibert fia?!

Elmaradtak a kérdések. Nem Charlene miatt. Magam nem lettem volna képes.

Járt-e a Berkeley Streeten... már a Lopiccolo-elv... a Berkeley Square-en. Akkor éjszaka. Miért álmodtam *azt*.

Milyen vicces.

Ott járt. Talán ő járt ott. És azt álmodtam: „Nem az ujjadból szoptam...”

Fizikailag elképzélhető?

Milyen rég nem érintettem igazán nőt.

Pikett, mellesleg. Eszembe jutott.

Franciául beszéltünk. „Beszéltünk.”

– Aokkao... akkor...

Ez ő volt.

Ő, de ki?

Egy életre adják el nekem, hogy ő az Anarchist Aristocrat. Egy életre, bármennyig tartson is, ehhez kell tartanom magam.

A Lopiccolo-elv. A többi mindegy. „Rest ist Schmarren.” Bécsi barátom hülye mondása. Így.

Nem derül ki soha, Charlene D'Azaray-e az Anarchist Aristocrat. Nekem ő az.

Tovább?

– Gétöndszaáz – mondta. – Frank. Eze... aar.

Durván fogalmazva. Mutatta. Fele.

Kétszázezer frank a fele. A honoráriumnak. Amit kapok. Nyilván ez lesz. Végezni Brúnóval?

Ennyi eszem nekem is volt. Úgy értem: ennyit összeraktam.

Guibert fia.

Valamiért megölték Guibert-t? Brúnó balhét akar? Nekik minden pénzt megér, ne legyen. Ez.

A fele kétszázezer. Fegyverem nem volt. Vártam a folytatást.

Nem számolhatnak azzal, hogy „a szögletes Miss” előkerül, nekem.

Charlene arca is maga volt a dadogás.

(Volt valami örület benne. Hogy személyesen.)

„Fiacskám, hány éves maga?” – „Negyvenegy.” Ez a nő legalább ötven. Számoljunk. Morny és Maury negyvenkilenc, Guibert ötven. Ez nem mond semmit. Topo ötvenegy. (Charlene ötvenkettő.)

Fiacskám, képzeltem el a dadogó hangot.

Észnél volt, mikor Kaufschad ölt?

Miatta.

Akkor miért kellett Kaufschadnak kizuhannia?

Hogy Julien Renal elválhasson a feleségétől? Vicc. Elváltak volna. Hogy is hívták Madame Renalt?

A keresztnéve nekem talán sose lesz meg.

Kaufschad belevezette Charlene – az Anarchist – kocsiját a lókamionba. Utána agyonverte a kamionsofőrt. Aztán kizuhant az ablakon.

Nem áll össze a kép. Kaufschad tényleg véletlenül zuhant ki. Homokszem került a gépezetbe. Kaufschad kizuhant. Julien Renal gyanúba került. Julien Renal le akart lépni. Az Anarchist segítette volna, rendben. Kiderült: baj van.

Az volt a baj, hogy Julien Renal Jacques Guibert feleségével, Rinette-tel együtt lépett volna le.

Miért nem tudta ezt Jacques Guibert elviselni?

Kinek a fia volt Brúnó?

Vissza jelen időbe. Kinek a fia Brúnó?

– Gigge... Gijeh... Gigi...

Kitalálta a gondolatomat? Itt tartott? Ennyi volt a lényeg?

– Gigi fia...

Meglepő készforma közlés volt ez.

Brúnó Gigi Harrison és Jacques Guibert fia.

Jó lett volna centiről centire. Végigbeszélni. Erről szó nem volt.

Van, hogy „erre van szó”. De „erről szó sem lehet”. Bécsi barátom stílusa.

Akadnak pillanatok, mikor hirtelen... nincs az, ami van. Ott rendelek egy adag gombafejet a Liechtenstein Strassén.

Charlene mintha ezt látta volna a szememben.

A többit is ő akarta elhabogni.

Ez nem megjátszás, tudtam. Már tudtam.

Jó isten.

De mit vagyok meghatva.

A következők jöttek össze.

Majd elmondom. Nem akarom őt megszégyeníteni a dadogásával. Jóllehet: az egyetlen nő volt, aki semmit sem ébresztett bennem. Egy ideje az egyetlen ilyen. Mégse.

Miből, semmiből.

Így derült ki.

Gigi Harrison. Brúnó anyja.

Hagyjuk az anyákat, ezt én mondhatom. Pikettnek megnyugtató lehetett (volna?): aki anyját...

Semmi gondom nem lesz az ő anyjával.

Ez mind a múlt.

Senkivel nem beszélhettem most már.

Ilyen kérdések: „Guibert nem merete maga...?” (Megtenni.)

Maury és Morny csinálta?

Felkötötték... fejbe lötték... és odahajították?

A Potocki-történet a szobámban. A könyv a Berkeley Square-en. Másnap a jelek. A kötél etc.

Elaltatták.

Jacques Guibert ott volt ugyanabban a lakásban.

Félt a haláltól.

Félt attól, hogy Rinette meggyilkolásáért...?

De nem ő gyilkolta meg Rinette-et.

Brúnó bosszút akar állni.
Brúnó el akarja venni Cillyt Topótól?
Ezt hagyjuk. Nem. Szó sincs a „nővérke” segítségéről.
Még mind, mind rendbe kell raknom. A magam módszere szerint.
Dadogtam én is.

Még most se tudom másképp elmondani.
Mehetek Rose után Amerikába.
A Lopiccolo-elv. Rose nagyon bír engem. Hol vagyunk még attól. És igaz-e?

És ha Miss Haka rám lő először?
Kockázat.
Nincs, hogy „plusz hány tízezer”.
Tinopasa, Penny Sky, Patteries Arboreto... röhej. Ehhez. Nem?
Ha Miss Haka lesz az.

Volt, hogy az újságolvasóról hittem, ő az Anarchist Aristocrat.
Vicc most. Mint egy balatonfüredi emlék. Ahogy Bad Gastein korzóján lett valóság.
És olyan egyszerű volt.
Pikett barátnőjével.
Mit akarnék Pikett dolgában? Tőle?
Persze, anyámat sem bírtam. Miért tettem volna? Garancia kell? Mire garancia ez tőlem?
Milyen garanciám van Charlene-től?
Egy napot kell kibírni ital nélkül. Annyit se.
Bevettem két Fixobeent. Aludtam. Reggel kilenckor ébredtem. Brúnót tízre kellett várnom. Csak úgy. Ebédelünk, kimegyünk Vincennes-be. Cillyvel. Beszámolok Topóról. Brúnónak.

Good to Worse fut.
És Poison of Good.

Nemzetközi verseny Vincennes-ben. Megyek gesztenyefasoromon, a kis patak mellett. Válogathatok. Melyik fahidacskán – „bürün” – megyek át, netán kövekből rakott utatgátat választok; alattam akkor csatornabeton csövön át áramlik, vonul lassan a békalencsés víz. Beleköpök: álom-lassan tűnik a szétbuborékolódó fehérség.

Álom-lassan.

Jobbra a földig pala ház. Szürke. Párizs. Villog egyet-egyét az akácokon átszüremlő fényben.

Fenn a felhők is: zsaluzat. Földdivig, messze. A Marne torkollik a Szajnába ott, Vincennes alatt? Tudja a franc. Letelepszem.

„Someone was cheating.” A *Pulp Fiction* zenéje szól. A szürke házikónál filmeznek. Maury áll az egyik kamera mögött, Morny zsarnokoskodik.

Nem hiányzik Julien Renal sem. Esernyőmet hozza a Kelenföldi pályaudvarról. Ott a vonatból kidobták.

Cillyt Brúnó kezével nekem kell megfojtanom. Csalt. Topo hazatért a vadonatúj budapesti lakásba.

A fal az esernyőtartó felett beázott. Mert nem álltak ott ernyőink, tócsák a mintás kőpadlón.

Miss Haka a bokrok közül ló. Szögletes fegyvere – Szögletes MIS, hogy ne mondjam – megcsillan a fényben.

Vincennes ügetőzaja nem hallatszik oda. A filmesek fapofán, így, dolgoznak. Julien Renal, az író rábólint, így, így, gyerekek. Csak így. Mindig csak így.

Mi lesz, ha Miss Haka rám ló először?

Mi van akkor, akkor mi van?

Miért képzelem, eleve, hogy hármásban ücsörgünk egy padon? Brúnó, Cilly és én.

Kiviszem őket a versenyre. Eddig jó...

...lassan felébredek.

Mauryról hallottam ezt? Csak ha bal oldalára fordult, volt neki szex.

Jobb oldalára fordult, alhatott. Nem gyötörték szerelmei. A mijükkel? Mi egy szerelmes létezése? Egy testé. Egy nem is csak testé.

Akkor mié?

Bal oldalamra fordulok. Nálam fordítva lenne ez? Ki kell vinnem őket.

Már értettem – int lilásan, barnásan, okkerben világosodott, a fene! –, miért ücsörgtünk úgy Topóval a Benjy Boumban. Cillyvel. Miért volt Cilly köztárgy.

Kiviszem őket a versenyre.

Leülünk valamelyik padon. A kis pataknál. Brúnót a hidak valamelyike alá gyűrik be? Elviszik egy filmes furgonnal?

Hé. Miféle filmes furgon.

Most már tényleg felébredtem. A kis ház. Ááá, most. Most ébredtem fel. A kis ház nem lehet senkié. A társaságból. Sok lenne. A foglalt ház után.

Az újságolvasó férfi lenne St. Mondain? Rattin? Mr. Lopiccolo exveje? Hol lehet Rose?

Ennyi volt bizonyos: az ég egyre világosabb lett.

Álmomban, emlékeztem rá, még ez is volt: hol a fegyver? Amit Cun Cun Tee adott át. Sehoh sincs, mert nem adott át semmit.

Járt ott, Guibert-nél netán, a Berkeley Square-i lakásban? Charlene? Elaltattak? Mellém feküdt? Guibert mellé? Járt-e ott Guibert is egyáltalán?

Ez még az álom volt.

Guibert-nek nem volt bátorsága, hogy végezzen magával. Ezért...

Mauryt, a féltestvérét kérte meg. Maury természetesen Mornnyal együtt lépett akcióba.

„Lépett akcióba.”

Nyilván nem élve dobták Jacques Guibert-t a vonat elé. Már ha így történt.

Amennyiben.

Elaltatták (elaltattak), aztán... Fogalmam sincs. Potocki dolgát se tudtam elképzelni. Rágyújtottam. Mi ez a lakás, hol vagyok? Vagy úgy, rue Paradis. Szemközt a kerületi kulturális ház. Nagy csönd, hétfévi csönd.

Eleve két-három óra még, akkor ébred Párizs. Hagyjuk ezt.

Felakasztották a hidra? Igen, de... akkor a vonatvezető látta volna. Mégis, Guibert fel volt akasztva. Fel volt akasztva Guibert. Álmodtam az egészet? Mondta bárki is, mik lehettek, mik voltak a részletek?

Nyolckor hívom Brúnót. Még tegnap megígértem neki, Cillyvel kiviszem Vincennes-be. „Vip, Cilly.”

Reméltem, Miss Haka nem rám ló elsőül. Kéne valami azért, ez ellen. Hogyan megy Párizsban az?

Most már tudtam, ébernél éberebb vagyok.

Semmi jobbra fordulás, semmi olyan, hogy „Pikett megérkezik a strandra... és milyen az, amikor belebújik a papucsába... lehuzigálja magán a trikót, a *képtelenül* rövid ujjú trikót, combközépig, aztán mikor felmegy a kaptatón” – Klampenborg strandja, Galopbanen, egy magánstrand, ahol Pikettet a szerelem művészetébe beavatták („a szerelem művészetébe?!”), felmegy a kaptatón (előtte megbassza az úszómester), lehúzza a trikót a fején át, ott áll...

Talpra.

Álltam.

Így képzeljem, mi volt Topóval?

Vip Cilly miatt?

Brúnó és Vip Cilly.

Ja, Charlene mondta, hogy Tatiana Viennoise helyett más lovat kaphatok csak. Elpusztították. Békésen. Elaggott. Fiatalon elaggott.

Kösz, nem. Másik lovat nem. Tatiana sem kellett. Anyámra gondoltam. A szerelem művészetének határai. Anyámat nem tudtam elképzelni.

Anyám megérkezik a klampenborgi strandra. Ami egy luxusbordély. Brúnó eladja Cillyt egy luxusbordélyba.

De nem ez volt. Brúnó megöli Mauryt. Megöli Mornyt. Az apjáért.

Ellenben én elviszem őt és Cillyt a vincennes-i erdőbe (ott megyünk az ügetőre), és Miss Haka az akácoból, a kis háznál... Vagy nem tudom.

A jég szekrényben volt minden.

Mandulát rágtam, ittam rá egy Carlsberget. Még egyet. Cillyt hétkor, Brúnót fél nyolckor hívhatom.

Nem együtt töltötték az éjszakát?

Mit beszélt meg Cillyvel Brúnó anyja, Gigi Harrison? Álmodtam csak, ezt is?

Lent a járda mellett elindult a víz, Párizs bőséges fürdetője. Átbukdosott a rongyokon, a távoból – zöld! – seprűk surrogása hallatszott. Ledőlt egy stósz sörösláda a sarki *Napoleon Műintézet* előtt.

Még egyszer benyúltam középpütt, aztán hagytam a francba. Kimentem a fürdőszobába, megeresztettem a forró vizet, kávé t szórtam piros műanyag poharamba. Lent valaki nekiesett a kulturális ház falának, de nem csusszant a földre, megkapaszkodott egy akácfa törzsébe. Visszakevergett egyenesállásba. Így dülöngélt tovább.

A kávé pocsek volt, szokásosan.

Pikk Daun.

Volt egy ilyen.

Volt egy olyan, ami *aztán* van – nem „aztán”, annak nélküle, tehát az aszketikus oldalról fölkelve –, vagyis: hozzáérni se tudnál. Senkihez. Iszonyú és a legtermészetesebb távolság.

Charlene mondott egy ilyet Julien Renalról: „Nem a történet... hanem legalább rendes emberi beszéd...”

Így fog meghalni Brúnó?

Brúnót föl kéne világosítani. Apja öngyilkosságra készült. Hosszú ideje. Most akkor (talán) megölte a feleségét, aki nem járt luxusbordélyba Gigi Harrisonnal (talán), ja, Brúnó ezt örökölte az anyjától, Gigi Harrisontól: ezt a kortalan külsejét...

Elég volt (a kávé is).

Lementem. Akárhova.

Rakták ki a nagy láda epreket. Eper októberben? Vagy novembert írtunk?

November, láttam a söröző rácsán át a naptár sárgás-dohánybarna bepördült lapján.

Rakták ki a kivigyümölcsöt.

Brúnó feje, mint egy kivigyümölcs.

Tudja-e Brúnó, hogy ez egy nagyon régi történet? Milyen lehetett (mennyi kérdés maradt ell) Maurynak? Hogy Guibert (Jacques) erre kéri. Hogy őt kéri. Miért, ki másrt kért volna.

Számított-e igazán, hogy Julien Renal...

...miután válófélben (micsoda szó) volt a feleségétől (akinek a nevét most se tudtam még), megszabadult tőle (miért váltak? na ja), mert Kaufschad, őt lesve, túlhajolt a párkányon, kizuhant, agyonverte az ott sétálgató... kit is (még most se tudtam a nevét)... és, vicc, valaki felment arra az emeletre Julien Renal előtt. Hol ment ki, mikor? Azt senki se látta? Rattin lett volna az, St. Mondain?

Aligha Mr. Lopiccicolo. Vicc. Ő egy szuper úr, már. Úr ír, ezt gondoltam, összefüggéstelenül. Csak Julien Renal miatt.

„Nem és nem: bírtuk egymást (*to have*). Nem és nem bírtuk egymást.” Kikről gondoltam ezt. Az első „nem”: hímnem és nőnem.

Nincs piszkabb dolog: tisztázni valamit.

Julien Renal egy szót se értene ebből. Ez magyarul volt. Még csak dánul se.

Dánol-dánol... dzsesszt énekeltem. Benjy Boumi Dánol Danol, Pabaraba Pábombabam.

Brúnót hívtam először, mégis. Elsőül őt. Persze utcáról.

Miss Haka lángfoltját láttam képzeletben. Mellette a torkolattüzet. Látja azt az ember?

Nagyon meg tudtam érteni Jacques Guibert-t.

Mit tud erről Brúnó?

Többről lenne szó?

Cilly miatt nem csinálnák.

Nem csinálnánk.

– Halló, Brúnó...

Dusty Springfieldet és Sandy Rogerst hallgattam a walkie-n. *Pulp Fiction*.

A legszarabb változat. Két mindenekfeletti nóta. *Preacher Man*. *Fool of Love*.

Son of a Preacher Man: Son of a Bitch. Azt éneklí a Dusty lány, hogy őt csak egy ilyen hapsi taníthatta, érhetne el stb. Pikett jutott az eszembe.

Brúnó volt egy „Son of a Preacher Man”? Nem létezik, hogy ezért. Brúnónak nem Cilly miatt kell. Bele akar zavarni a...

Mibe? Fura volt, és a legtermészetesebb, hogy „abban” ott voltam én is.

Vágytam-e rá, hogy bárki is úgy szeressen, ahogy – „ahogy”! – Charlene például Mauryt?

Mire megy vele Maury?

Szólt, üvöltött a fülembe a *Lively Ones*. A *Surf Rider*. Úgy olvastam mindig: „sure” *rider*. Biztos lovas.

Biztos, ami biztos, fegyverrel megyek. Ki fog ellenőrizni?
A szomszédos utcából eltűnt az újságot olvasó alak.
Ja, nem mondtam, végig ott volt, ahogy telefonáltam.

És ha Julien Renal bosszúja volt az?

Guibert halála.

Charlene szava az egyetlen, ami az ellenkezőjét „bizonyítaná”.

(Sandy Rogers. Dusty. Surf.)

A telefon.

– Ugorj fel a fiúhoz.

Ismeretlen hang.

Nem a bronz óriás (Morny?).

– Menj Cillyvel.

Cilly címét legalább tudtam.

Jó volt, hogy tehetek valamit. Kibirhatatlan lett volna délig. Nekilódultam. Képzeletben már Brúnó fiókjait huzigáltam. Melyikben van fegyver. Azzal... nyilván nekem szánják a feladatot. Brúnó öngyilkos lesz a vincennes-i erdőben. Miért, hogy nem állt tőlem távol ez a változat?

Ébren vagyok?!

Brúnó jó kis helyen lakott. Simon Bolivar. Fél Párizs odalátszott.

Ahogy Cilly és Brúnó magamra hagyott a lakásban, sejthettem, a fiókokat hiába is huzigálnám.

Mindössze egy papírvágó késre akadtam. Az íróasztalon – ez Brúnónak nagyon fix lakása lehetett, úgy volt berendezve – Guibert képe. Mennyire hasonlított Mauryhoz. Csak az volt a különbség, hogy Maury...

Nem, nem, az se. Hosszúkás, szőke fej, szögletes. Nagy barkó. Csúnya állkapocs. Vizenyős szem a sok dioptria mögött. Ez az, Maurynál nincs dioptria.

Honnan tudtam ezt? Lopiccolo elve. Nem is tudtam. Huzigáltam a fiókokat.

Persze hogy nem volt fegyver.

Szólt a rádió valahol.

„Music of the Future... and Music of the Past...” Rimelt, persze, a „past” arra, hogy „last”.

My last love.

A love-ról a lóvé jutott az eszembe. Eléggé kockázatosan rejtettem el a kétszázazret. Egy csomagmegőrzőben, a Gare du Nordon.

Vagy talán ez volt mégis a legjobb hely. Eljutok-e oda még? A kulcsot senki se kérte tőlem. Ja, a pénzüknél lehetnek. Ki is mondta: Jacques Guibert pénzén indult az egész. De mi? Mi indult? Nem kellett hozzá a Lopiccolo-elv, hogy ne tudjam.

Fogalmam se volt. Helyből.

– Nesze – mondta Brúnó. – Csak a biztonság kedvéért.

És odalökött egy kis Berettát.

Cillynek valami mást.

Megvolt a fegyver.

– Lemegyünk a Boumba? – kérdezte Brúnó.

Hamarosan ott ültünk hármásban, ahol tegnap (tegnap?! örület) Topóval.

Music of the Past.

Cilly karján ragyogott a nap.

– Játsszuk azt, hogy...

A Benjy Boumtól egyenes út vezet Vincennes felé.

– Pikett kért meg, vigyázzak rád – mondta Brúnó. Mire értette? Nem volt vitás.

Szerettem volna átugrani a Nordra (nem volt messze), belökni a Berettát a pénz mellé.

Vagy felülni bármelyik „Grand Lignes” vonatra. Játsoztunk Cillyvel.

– Te kurva – mondtam, és hosszú ideje ez volt első őszinte megnyilvánulásom.

Gigi Harrison háza teljesen eltűnt. Ahogy rossz regényekben írni szokták. Brúnó vigyorgott.

– A muter – mondta, és megpaskolta Cilly hátát.

– Lemosom mocskodat – mondta Cilly, és eltűnt a fürdőszobában.

Miss Haka a szokásos módon érkezett.

Talán az időzítésen múlt. Nem tudhatta.

– Halál rátok – kiáltotta Cilly tréfálkozva.

Ezzel igen közel találta az igazságot, de másképp történt.

Miss Haka egyszerűen „szándékot” sem nyilvánított, a dolog világosnál világosabb volt.

De Brúnó odarántott maga elé.

Nem tudom elmondani, milyen érzés volt ez. Mint délután négyre éjfél előtt húsz perccel magadhoz térni az alkoholelvonóban, holott csak elaludtál a Városmajorban vagy a koppenhágai Öt Tónál, ahogy én nevezem őket.

Ott voltam. Brúnó és Miss Haka között.

Valami ordibálás hallatszott. Miss Haka figyelmét ez köthette le. Végzetesen.

Cilly, keze tisztasága érdekében, nem csupán a mosást választotta. Játsozva forgatta a kezében a magáét – ma sem tudom, mi volt; egy kis Brownie, más –, és ahogy Miss Hakát a kényes helyzetben meglátta, azonnal lőtt.

A lángfoltot találta el az arcán.

Miss Haka feje úgy ment szét, amelyet ugyanúgy nem tudok azóta se.

Hogy hogyan. Hogy ez milyen.

A tűzlépcsőn bukott le, a belső udvarra. A Simon Bolivar, az előkelő *avenue* nyugalomát semmi meg nem zavarta.

Galambok rebbentek fel az udvaron zajosan. Ennyi volt.

– Hárman háromfelé – mondtam. – Nem, Cilly, a kapun. Mozgás, Brúnó.

Brúnó nem volt kezdő. Ennyi hibát mégis elkövetett. Elengedett engem, amikor Cilly lőtt.

Élső mozdulatommal az orrát törtem össze. Arcomra fröccsent a vér. Második mozdulatommal a fegyverét kaptam fel a földről, ami azt jelentette, az enyém még tartaléksorban volt az övemben.

– Mozgás.

Brúnó akármire vélhette az ütést.

Válasznak spontán gesztusára. Hogy engem kapott maga elé. Cilly tisztázta helyzetét. Már el is tűnt az előszobában.

Nem könnyítette meg helyzetemet.

Persze, ha másképp tesz – ha itt bármi másképp van –, semmiféle helyzetem nem lett volna aztán.

Miss Hakát nyilvánvalóan Brúnó látta meg elsőül.

Előttem haladt a tűzlétrán.

Ráléptem a kezére.

Nem az, hogy ebből Maury jelenlétét hinnék el (kik?), mégis. Csak úgy. Felordított. Elengedte a létrát.

Ráléptem a másik kezére.

Recsegés-ropogás közepette indult el.

Mint Kaufschad – mondjuk. A mélybe.

Leértem. Furcsa. Miss Hakára esett, élt.

– Mozgás, mondom – mondtam.

Sok mindene össze volt törve, úgy azért. De felállt.

Pofán vertem. Hogy ne ordítson. A ház hiányzott volna a legkevésbé.

Erősen tarkón vágtam. A tenyerem élével.

Tagló volt ez neki, volt miből feltápáskodnia ismét. Talán veszélyes időhúzás, gondoltam, de megéri.

Erős térdemeléssel tőkön rúgtam.

Szétrúgni nem akartam.

Jóllehet, ezt tudtam, semmire nem fogja használni úgyse. Már nem.

– Merre? – kérdeztem.

Vasajtón haladtunk át, pincehelyiségeken.

A park felőli oldalon értünk ki az isten ege alá, nem a Bolivar-részen, amerre – nyilvánvalóan, a kapun – Cilly.

Álltunk ünnepi csendben.

A csend Brúnónak nem lehetett könnyű feladat.

Kapott még egyet.

Autómhoz vonszoltam.

Most már – biztos, ami biztos, „Pikett” jeligére – irdatlan erővel, háromszor, tőkön is rúgtam, és elájult.

Akkor kifosztottam.

Elvettem mindenét, nem volt sok.

Még egyszer tarkón vertem.

Már a kocsiban mellkason tapostam, tőkön rúgtam, ha az még az volt.

Felnyögött.

– Mozgás – mondtam, már a Porschénak.

Nekilódultunk. Néptelen volt a Bolivar.

Irány a vincennes-i erdő.

Kíváncsi voltam, ott lelem-e Cillyt. A zsalus háznál. A földig pala épületecskénél. Ott lettem. Renault-ja nem messze piroslott.

Brúnót egyelőre a kocsimban hagytuk.

Megváltás lesz neki, gondoltam.

Brúnó magához tért.

Odamentem. Három ökölcsapással csontig törtem az arcát. Elvesztette az eszméletét megint.

– A kocsid? – kérdezte Cilly.

Arra értette, hogyan számolok el.

– Kaptam – feleltem, és megvontam a vállam.

– Az akkor...

Eddig jutott. Az akácok közül ekkor hallatszott a pukkanás.

Cilly lerogyott.

Fekete bajuszos, gyéres hajú, sovány férfi lépett ki a bokrok közül.

Fegyverével intett nekem, mozgás.

Megemeltük Cillyt. Letettük a palás házacska drótkapuja elé.

Julien Renal előkotorászta kulcsait.

Cillyt vittük be elsőül, aztán Brúnót.

A házacszában üresség fogadott minket. Azaz: engem. Julien Renal tudta, mi fogja fogadni.

Felásott talaj.

– Mauryék jönnek holnap – mondta. – Késesek, köszörűsök nem lesznek e tájon. Ma lezajlik Vincennes, egy kis időre. Nulló analfabéták.

Kocsimhoz ment, a csomagtartóból – tudtam?! – ásókat szedett elő.

Mutatta, mozgás.

Brúnó még élt.

– Hm? – kérdezte Julien Renal. – Ne siránkozz. Végigcsinálta volna. Maury, Morny...

– Mi legyen? – Nem is az én hangom volt.

– Menj ki – mondta Julien Renal. A gyéres hajú, bajuszos, aszkéta, barna ember.

Nem hallottam lövés zaját. Öt perc múlva visszatértem.

Brúnó, arccal a földnek, élettelenül hevert.

– Elég lesz – mondta Julien Renal. – Húzd mellé.

Ezt Cillyre értette.

Az aranybarna kar – a Boum rezérő! – eltűnt a rögök alatt.

Nem sokat igyekeztünk.

– Mauryék holnap eljönnek, lebetonozzák – mondta Julien Renal. – Gyerünk. Cusnato Turbo biztos tipp. Felrakunk rá egy...

Indultunk Vincennes fekete salakja felé. Hamarosan meghallottuk zaját.

Még soha nem örültem neki ennyire. Felülmúlta azt a karácsonyt is – örömem –, amikor „szentjózsefesen” friss asztalosmunka szaga szállt, és kolbász sült, tájjellegű bor folyt.

– Hát szia – mondta Julien Renal. A szavak francia megfelelőjével.

– Hát... – mondtam. Elképzeltem Cilly meztelen hátát. Lehunytam a szemem. – Gyerünk akkor.

– Cun – mondtam a légikisasszonynak (Légike Kettő) a koppenhágai gépen –, bebaszotta csajos vagyok, tudja.

– És hol szokta kielégíteni ezeket az igényeit?

De még előtte ez volt.

Vincennes-t learattuk. Nyertünk Boum Bijou-val (13/1, azaz 130), Gordon Ebuvel (svéd ló), és Aramis Amours-on is ott volt a szemünk.

Találkoztam a házmasterrel (!), az újságolvasó férfit Julien Renal diszkrétan bemutatta (épp Boum Bijou-ra figyelt a nép), Rattin úrtól elkértem Rose címét, boldogan megadta. Kacsintott.

A pályaudvarra (így neveztem csomagmegőrző szekrényemet úgy egészében) Julien Renal kísért el.

Dumálgattunk.

– Tudod – mondta –, Guibert-nek így a legjobb.

Ezzel nem mondott semmit, és mégis minden megvolt.

Ennek örültem.

Maury és Morny „vágta” oda Guibert-t a vonat elé? Másképp történt? Öngyilkos akart lenni a betegsége miatt? Vagy mert megölte Rinette-et? Olyan mindegy volt már.

Ott várt a másik kétszáz ezer. A szekrényben. Ezen nem is csodálkoztam. Ott volt Rose címe. Azaz: egy telefonszám. Tudtam, ott lesz. Rattin gyors sportkocsija.

Első csemetésre felvette Rose.

– Ne kajálj annyira – mondtam neki első óvatos megnyilvánulásom után. (Ahogy combomra hajolt, ajka.)

– Hm? – kérdezte. – Mmm.

– Gyereket akarok tőled. Ez zsarnoki parancs.

– Rendben, uram. Én is éreztem, kéne efféle.

Ebben megegyeztünk.

Visszagondoltam a táskaszíjra a vállán. Hol volt az. „Szerelmes” voltam Rose-ba.

– Most kivel jársz? – kérdeztem.

– Majd lesz valami. Koppenhágában maradsz?

– Árván.

– Ó.

– Ha lány lesz?

– Ha mi...?!

– Na.

– Ja, vagy úgy. Rose or No.

– Hahaha.

Hát nem is Pikett.

Légike Kettővel természetesen semmit sem beszéltem meg, még ugyanaznap kellett nemzenem a két jövődóbelit. Ha isten segít.

Jobb ma, mint holnap. Tudtam, ettől a tervemtől már el nem állok. Vagy: elállok addig. Hahaha.

Pikett nem volt nehéz eset. Megegyeztünk, összeházasodunk. Megkeféltam őt, s azt mondta végül: ha lány lesz, a neve Rose, ha fiú, akkor Brúnó. Elsápadtam, azért.

Avval együtt bíztam benne, Rose-tól és Pikett-től is fiam születik majd, és magamban Maurynak, Mornynak fogom hívni őket.

És valamivel előbbre vittem a világot.

Ha Rose is úgy akarja. De nagyon úgy festett.

Rég nem rajzolgattam. Előcsomagoltam a palettám, felállítottam a „Gauguin”-t (így hívtam festőállványomat), de inkább a krétázás mellett döntöttem, és még egyszer megbasztam Pikettet.

Biztos, ami biztos. Neki nagy erőssége volt ez az „áramszedés”. (Így neveztem.)

– Jaj, édes drágám – mondta.

Eszményi nej, gondoltam, ahogy a Tivoliban vacsoráztunk. S még nem volt éjfél. Persze, felőlem.

Én megtettem, amit kellett, amit lehetett.

Nem várt telefonüzenet.

Élveztem a nyugit.

Lilásan-sárgásan virradt. Pikett, reméltem, „a leendő Mauryval-vagy-Mornnyal”, még aludt.

Lementem cigiért, mert ez az egy volt, ami nem volt.

Krétarajzomat magammal vittem.

– Csao – mondtam egy kukázónak. – Nesze. Add el az óvárosban. Van egy szál, addig is?

Volt neki, és így valamivel jobban kibírtam a Non Stopig. Még hosszan csavarogtam. Elmentem az Assistens temetőbe is, ücsörögtem Kierkegaard sírjánál.

Akkor, ha a ház mestert nem számítjuk, Guibert helyén most én vagyok a hatodik, mondtam a Vagy-Vagy-Atyának. Némán fogadta. Filozófus, hiába, már csak.

– Gurul-é a guru? – kérdezte Pikett, merő hirtelen, reggelinél. – Kaengooroo. Magyarul.

– Te – mondtam. – Te. Hogyhogy?

– Hm? Szótárból.

Maury, Morny ide-oda, nekirontottunk a dolognak.

Szerettem volna elmondani neki, miért tragédia egy 100 tagú férfikórus (kiírva láttam, hirdetik őket): egy-egy tag maga minden hapsi, négy végtag, és a „tag”. De ez akkor fejkenként hat. És 100 hattal nem osztható.

Ketten fogyatékosak.

A „hat” azért furcsa volt. Hogy megint ez jött elő.

Mire éjfél lett, a hatodikat gyártottuk, és itt jött egy telefon, és Torontóba utaztam.

Ha – ez főleg pióka közben van, savanyú bor stb. – úgy érzed, a szíved akar kiszakadni, nem a szíved az.

Ezt a világ legnagyobb írójának, Szép Ernőnek az emlékére gondoltam így a toronói gépen.

Az, ami ki akar szakadni (nem is akar), csak valami hónalj- vagy mellizom. Ha ilyenkor még a savanyú lé is feljön, az többnyire végigcsorog rajtad. Ez történt velem a gép kis végfülkéjében.

Néztem magam, néztem valakit a tükörben. Nagy orr. Valami még.

A reptéren Rose várt. Apja társaságában.

Ráksalátát kellett fogyasztanom.

– Tehát – mondta Mr. Lopiccolo, az ősz kvéker (így neveztem chicano Ókeresztapását) – maga, fiam, a lányomat most Sumer St. Mom álnéven nem veszi feleségül. Író tud lenni, nem? Alig esik messze a festegetéstől, úgy látom.

Büszke voltam: magyar vagyok. Ha Mr. Lopiccolo magyar, így mondta volna: „A festéstől, úgy fest, nem esik messze az írogatás.”

Aztán, tők egy, nekilódultunk. Rose, Mr. Lopiccolo, myself.

Reméltem, négyen vagyunk.

Ha fiú lesz, Rose gyerekét fogom magamban Maurynak nevezni.

Gondolatolvasó volt Mr. Lopiccolo?

– Fiam – mondta –, maga nem normális. Anyja helyett kell magának anyja. Engedje meg, én legyek az.

Rose benyúlt a lábam közé.

– Oké – mondtam.

– Na, csak azért – mondta Mr. Lopiccio Ókeresztapasága.

– Széttaposom – sziszegte Rose –, ha azzal a nővel...

Valami irodalomrajongó hölgygel kellett megismerkednem. Nem mondhattam Rose-nak: „De hát apád...”

Hóhó, megvolt első írói poémom: – Anyád...

Mr. Lopiccio értette. Majdnem felmáztunk a Chevyvel az első fára. Ahogy Kellér Szemeréjénél Potocki. Csak mit tudtak ezek!

Sárga krétaragygóság volt, Sakura Triumph, a kaliforniai nap.

– Tinkers Osmaston – mondtam. Kedvenc lovam neve, ritkán említem.

Nem, nem. Épségben megérkeztünk.

Folytatódik, éreztem, ahogy Rose körmei a seggembe mélyedtek, a kordnadrágon át.

Mert az irodalomrajongó hölgy...

...de, mondom, folytatódik.

– Széttaposom – sziszegte Rose.

– Engedje meg – hallottam ködökön át Mr. Lopiccio hangját –, hogy az új Sumér Szent Mómot bemutassam lédiségének.

– Brúnó – sziszegte Rose.

Szóval őt is megkefélte, és az nem szó, hogy csak szóval.

– Nagyon örvendek – mondtam.

De az írásra Rose biztatott.

Hogy ezt, meg.

Ahogy őt meg. Meg és meg. Akkor jutott eszembe. Hogy meg kéne.

– Láss hozzá – mondta Rose.

Hozzáláttam. Az eredményt szégyelltem megmutatni neki. Pikettnek mutattam meg. (Bosszú a „Brúnó”-ért?!)

Első írásom így kezdődött: „Hugyoznom kellett, szarni akartam, ugyanakkor elsütöni a farkam.” Egy reggelről szólt. Fekete felhők Torontóm egén. Persze csak az élet alapdolgairól, semmi szervezeti. Pikett nem is azon volt felakadva (rajtam ült, ahogy olvasta), hogy satöbbi, hanem az „ugyanakkor” szó használatán. Húzzam ki ezt, aztán meglátjuk. Itt tartok. Kihúztam.

A házaselettel (házaseleteimmel) meglehetősen sok utazgatás jár. Pikett is, Rose is teherben volt. Tőlem.

Julien Renaltól, az írótól sokat tanulok.

Egyik könyvében előfordul efféle.

Magam még csak gondolni sem gondolhatok rá, hogy valaha könyvet írjak. A vizsgálatok fiúgyermekeket ígértek.

Jártam egyszer Vincennes-ben, Mauryt és Mornyt biztosítottam (ha már Párizsban voltam amúgy is). Gyanús alakok kóvályogtak körülöttük. Egyet elkaptam, szelidebb fordulóra. A klozeton, Digamist és Difference You befutásakor. A zajban. Most én is csak nosztalgiával gondolhatok vissza Vincennes fekete salakjára, a Digamist és Difference You befutóra. Pikett kérdezte: „Volt befutód?”

Kettes, páros befutó. Rose jutott az eszembe. Pikett or No, Rose or No.

Szorítok nekik – mondtam, ha segít az ég, két fiam fog születni, és mindkettőnek lesz törvényes apja, Maury sorsára egyikük se jut –, legyen rendben minden. A szülés, utána az egész. Velem, minden.

A dolgok jól alakulnak, másban is. Kaufschad magához tért, vallott, azaz tanúsította, egy idegen férfi nyitott rá hirtelen (tévedésből), ahogy az ablakon kihajolva épp Julien Renalra várt volna („lestem őt”), az illető azt mondta: „Hi!”, erre ő megijedt, kizuhant az ablakon. Julien Renalhoz a gyanúnak így még csak az árnyéka sem férhetett, tisztázódott végre.

Eörsi István

JEGYZETEK JÓBRÓL

A kapcsolatleremtés nehézségei. – Másfajta happy endek

Lassan bele kell törődnöm abba, hogy nem vehetem fel a kapcsolatot a zseniális szerzővel, aki megformálta a JÓB KÖNYVÉ-t. Az Ige népe nemcsak istenének vizuális megformálását tekintette halálos bűnnek; a Parancsolat attól is eltiltotta, hogy képmást készítsen akármikről, „*amik fenn az égben, lenn a földön vagy a föld alatt a vízben vannak*”.¹ Erről az egyoldalúan szellem inspirálta képellenességről a próféták, a példabeszédek és zsoltárok szerzői, ezek a költőóriások szerencsére megfélemedtek, amikor indulataikat és gondolataikat elevenítették meg, de hőseikről és önmagukról szólva lemondtak a képekről. Ezért aztán nem idézhetők fel sem ők, sem az ÓTESTAMENTUM fontosabb szereplői, hacsak testi sajátosságaik – például Dávid kicsisége, Góliát nagysága, Jób fekélyei – nem szerves részei a történetnek. Ráhelről például írva áll, hogy „*szép termetű és szép arcú*”, mert ez magyarázza, hogy Jákob szívesebben dolgozott érte hét éven át, mint a „*gyengeszemű*” Leáért; a fürdőző Bethsabénak is tetszetősnek kellett lennie, különben nem csábíthatta volna pusztá látványa Dávidot halálos bűnökre; Eszter szexepilje Helénáéval vetekedhetett, ha kedvéért Xerxész perzsa király megakadályozta, hogy kiirtsák a fogságában sínylődő zsidó népet, ráadásul eltúrte, hogy legközelebbi tanácsadóin kívül még hetvenötezer emberét is lemészárolják; a szöveg mégis csak annyit árul el róla, hogy „*jó alakja és szép arca volt*”.² A női szépség meglevenítésére az ÓSZÖVETSÉG legtöbb szerzője nem vállalkozhatott. Hát a férfiszépség ecsetelésére? József arra példa, hogy a szépség a bibliai történetekből legfeljebb kikövetkeztethető. Thomas Mann azért mondhatja róla, hogy „*legszebb volt a Föld fiaí közül*”, mert a bájos Ráhel fia, Jákob apai szívének kedvence és Putifárné csillapíthatatlan sóvárgásának tárgya csak szép lehetett. A próféták és a zsidó történelmet regélő ószövetségi könyvek szerzői azonban görög kortársaiktól eltérően nem láttak összefüggést a szép test és a szép lélek között. Görögországot ugyanis – elsősorban a Periklész korabelit – „*az isteni és az emberi lényeg tökéletes plaszticitása iránti érzék*” jellemzi; „*mert Görögország szép napjaiban a cselekvő jellemeknek csakúgy, mint a költőknek és gondolkodóknak ilyen plasztikus, általános és mégis egyéni, kívül-belül önmagukkal azonos jellegük volt*”.³ Az újdonsült és végletesen radikális monoteizmus ellenben a különféle testi megjelenési formákat egyetlen szellemben integrálta, és ennek szükségképpen személytelenek, el-